І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 126. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го ЛИПНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 2, 1959 No. 126. VOL. LXVI.

ЗДА ЗАКІНЧИЛИ ФІСКАЛЬНИЙ 1958/59 РІК З ДЕФІЦИТОМ 12,500,000,000 ДОЛ.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВИСОКИЙ МИНУЛОРІЧНИЙ ДЕФІЦИТ, ПРЕЗИДЕНТ ВІРИТЬ, ЩО В ПОТОЧНОМУ ФІСКАЛЬНОМУ РОЦІ МОЖНА БУДЕ ДОСЯГНУТИ РІВНОВАГИ БЮДЖЕТУ

Вашингтон. — В урядових колах оцінюють, що після оконечних підрахунків за минулий фіскальний рік, дефіцит З'єдинених Держав Америки виноситиме за цей рік 12 і пів більйона долярів. Цей дефіцит на три рази більший, як був найвищий за мирного часу дефіцит в 1936 році, що виносив 4,425,000,000 дол. У зв'язку з таким високим дефіцитом Президент підписав у вівторок дня 30-го червня ц. р. закон про тимчасове підвищення висоти національного задовження до 295 більйоів долярів. Водночас із цим през. Айзенгавер підписав закон про продовження на один рік встановлених під час корейської війни надзвичайних податків від корпораційних прибутків і податків на цигарки, горілку, вино й автомобілі. Продовження дійсности цих податків на один рік пояснюють бажанням през. Айзенгавера і його уряду досягнути за всяку ціну рівноваги бюджету в 1959-1960 році, бо скасування цих податків зменшило б прибутки федеральної скарбниці на щонайменше три більйони долярів. В урядових колах сподіваються також, що з цих самих причин през. Айзенгавер уневажнить своїм вето ухвалений проти його волі Конгресом законопроєкт про будівельну програму, який незвичайно збільшує витрати федерального уряду в цій ділянці. Провідники республіканців у Конгресі, відбувши звичайну вівторкову зустріч з през. Айзенгавером, заявили, що вони мають досить голосів, щоб вдержати в силі вето президента проти будівельної програми. Разом із цим вони засудили демократичну більшість Конгресу за її намагання ухвалювати видатки, які перевищають фінансову програму уряду. Президент вирішить справу цього вето до 8-го липня ц. р. Високий дефіцит за фіскальний рік, що закінчився дня 30-го червня ц. р., пояснюють двома причинами: найперше великим зменшенням федеральних прибутків з податків, що сталося внаслідок минулорічної рецесії, і з другого боку незвичайним збільшенням видаткування в різних ділянках федеральної активности. Законопроєкт про збільшення висоти федерального заборгування був прийнятий Конгресом минулого четверга.

Конґрес призначив на фармерську програму $ 4,686,000,000

Вашингтон. — 30-го червня Конґрес відіслав до підпису Президентові фармерський законопроєкт, згідно з яким видатки на фармерську програму в фін. році 1959-60 виносять 4,686,000,000 долярів. В законопроєкті є окремий пункт, який обмежує позички для фармерів на окрему рільничу культуру до 50,000 долярів річно. Але до цього пункту є поправки, які дозволяють фармерам діставати більше допомоги на окремі рільничі культури, як тільки по 50,000 долярів. Без цього обмеження фармери могли діставати навіть і по 500,000 долярів позички від уряду на управу будь-якої культури (пшениці, чи бавовни). Сума, призначена на департамент рільництва, є на 110,002,863 доляри менша від тієї, якої домагався президент Айзенгавер.

Стравс залишає пост секретаря торгівлі

Вашингтон. — 30-го червня секретар торгівлі Луїс Л. Стравс зрезиґнував із свого становища внаслідок того, що Сенат більшістю 49 до 46 голосів відмовився затвердити його номінацію. Президент Айзенгавер в окремому листі повторив свій жаль з приводу такого рішення Сенату і заявив, що з сумом приймає цю резиґнацію, бо Стравс гідно, чесно і фахово працював довгі роки для уряду. Президент закінчив свого листа заявою, що немає нікого іншого, чий характер, кваліфікації і самовідданість він ставив би вище від адмірала Стравса. Секретарка Білого Дому Єнн Вітон заявила, що ще не є відомо, хто займе становище Стравса. Дехто говорить як про наступника Стравса про Ф. Г. Мюллера, який є підсекретарем торгівлі і який заступає Стравса.

Шеф кубинського летунства зрезиґнував протестуючи проти комуністичних впливів

Гавана, Кубинська Республіка. — Шеф кубинського летунства майор Л. Діяз Ланз зрезиґнував із свого становища, заявляючи президентові Мануелеві Уррутія Ллео, що цим способом хоче запротестувати проти комуністичних впливів в кубинських збройних силах і в уряді. Майор Ланз постачав зброю повстанцям Фіделя Кастра в боротьбі проти Батісти, але тепер мусів залишити своє становище, бо вважає, що проти нього постійно виступають комуністи, які займають визначні становища в уряді, і проти яких він завжди боровся. „Комуністичні елементи зробили натиск в тому напрямку, щоб поширювати свою ідеологію", — заявив майор Ланз. Проти комуністичних впливів протестують і інші визначні давніші повстанці Фіделя Кастра, який вже кілька разів публічно заперечував те, що він підтримує комуністів.

В СЕНАТІ ЗДА ЗГОЛОШЕНО СПІЛЬНУ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ „ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ"

Вашингтон. — Сенатор Пол Доґлес з Ілиной, у порозумінні із сенатором Джеком Джевітсом з Ню Йорку, зголосив в Сенаті З'єдинених Держав спільну (з Палатою Репрезентантів) резолюцію, яка рекомендує Президентові ЗДА видавати кожного року 4-го липня, себто в День Американської Незалежности, відповідну проклямацію і нею проголошувати наступний після 4-го липня тиждень „Тижнем Поневолених Націй" — інформує проф. Лев Добрянський, голова УККА. Та резолюція була зголошена в дні 22-го червня і вона, разом із вступними заввагами сен. Доґлеса й відповідними іншими матеріялами записана в Конґресовому Протоколі з того ж дня. У своїх вступних заввагах сен. Доґлес, відкликаючись на актуальні тепер події в міжнародній політиці, зокрема на конференцію міністрів закордонних справ у Женеві та пляновану „зустріч на вершинах", ствердив, що „поневолення підбитих народів є найбільш основною проблемою" та головною причиною поділу світу на два ворожі табори. Засуджуючи гостро комунізм, Москву і її диктаторів, сен. Доґлес рекомендував, щоб не надії й уявлення, але жорстокий реалізм був основою американського відношення до Москви, а цим реалізмом є комуно-московська агресія, що підбила досі десятки волелюбних народів та невпинно змагає до завоювання світу. „У зв'язку з недалеким Днем Незалежности — говорив сен. Доґлес — буде на часі пригадати та поробити відповідні висновки з моральних і політичних принципів, втілених у нашій власній Декларації Незалежности. А ще важливіше є застосування цих принципів до інших народів і націй. Ці принципи, в основному інтересі нашої безпеки, мусять бути застосовані до всіх націй, що були зґвалтовані і експлуатовані імперською Московією від 1918-го року..." В резолюції, оригінальний англійський текст якої буде проголошений в черговому виданні видаваного при „Свободі" англомовного „Українського Тижневика", окремо згадана, разом з іншими поневоленими Москвою націями, Україна, пропонується Президентові ЗДА проголошувати в Дні Незалежности, 4-го липня кожного року „Тиждень Поневолених Націй" і продовжувати такі проголошення „аж до такого часу, коли воля і незалежність буде досягнена для всіх поневолених націй світу". Для підтримки своєї резолюції (Сенат Джойт Резолушн 111), сен. Доґлес зголосив до Конґресового Протоколу один розділ з книжки Гаррі Велтона: „Третя світова війна: промисл й індустрія — нове побоєвище". Резолюція була, згідно з процедурою, двічі прочитана та без будь-якого спротиву передана під розгляд правничої комісії Сенату. Сенатор Доґлес, між іншим, виступав з промовою на попередній, 23-ій конвенції Українського Народного Союзу, що відбулася у Вашингтоні в травні 1954-го року, та говорив тоді про недоцінювання вільним світом українського союзника в боротьбі проти большевизму і російського імперіялізму та закликав до скерування американської політики в користь визволення українського народу.

Сен. Пол Г. Доґлес промовляє на Конвенції УНС в 1954 році.

Д-р Б. Галайчук найменований професором міжнародного права

Буенос Айрес (сдо). — Д-ра Богдана Галайчука, дійсного члена НТШ, відомого в нас знавця міжнародного права, запрошено до Католицького Університету в Буенос Айресі читати лекції з міжнародного права з титулом надзвичайного професора. Крім різних публікацій зі свого фаху в українській мові, д-р Б. Галайчук видрукував в еспанській мові в 1953 р. цінну працю „Українська держава XX-го століття" (ст. 112), передмову до якої написав відомий арґентинський професор д-р Карльос М. Болліні Шов, і в 1958 р. працю „Міжнародний лад у роз'єднаному світі" (ст. 344). У цій останній праці автор зробив глибоку аналізу теперішньої міжнародної ситуації з соціяльно-правного погляду, конфронтуючи свої погляди з поглядами відомих історіософів Тойнбі, Шпенґлера та численних видатних правників. Багато уваги в ній присвячено підривній ролі Москви, яка не вкладається в катеґорії прийнятих норм міжнародного права.

Відкрито пластові табори на Великому Лузі

Шикаґо (Т. Л.). — Другий сезон пластових таборів на Великому Лузі відкрито офіціяльно 28 червня ц. р. Три автобуси з Шикаґо і понад тридцять приватних авт привезли таборовиків до цієї, положеної поблизу широковідомої місцевости Висканс ин Деллс, посілости пластової станиці в Шикаґо. В першім місяці таборування на площі перебуває три табори: юначок в числі 98, новачок — 47 і новаків — 52. Комендантами таборів є: пл. сен. А. Мриц — юначок, пл. сен. А. Домбчевська — новачок і ст. пл. Ю. Кузич — новаків. Загальна адміністрація спочиває в руках станичного д-ра В. Помірка, йому допомагають п. Юревич і ст. пл. Ю. Ожґа. Кухня є в заряді пань під проводом п. Марії Яримович. Духовну опіку перейняв всч. о. Рейнарович, лікарську опіку — д-р Шандра. В цьогорічних таборах бере участь багато пластунів з-поза Шикаґо.

Папа стверджує стан „мучеництва" Церкви в комуністичних країнах

Рим. — Папа Іван XXIII ствердив у своїй проповіді в минулий понеділок у соборі св. Петра у Римі, що стан Католицької Церкви в комуністичних країнах подібний нині до стану „Мовчазної Церкви" за часів перших Апостолів і жорстокого переслідування християнства поганами. Папа наятаврував постійні спроби комуністичних властей вносити роздор у Церкву, розколювати Церкву та насаджувати своїх лже-духовників проти тих, які слухаються Апостольського Престолу. Конкретно Папа згадав про мучеництво кардиналів Міндсенті на Мадярщині та Степінача в Югославії. Папа закликав католицьких єрархів та всіх узагалі духовників і вірних не піддаватись комуністичному теророві та брати собі приклад із святого Петра й інших Апостолів, що терпіли за святу віру.

У Західньому Берліні вибирають президента Західньої Німеччини

Берлін. — 1,038 електорів з Західньої Німеччини приїхали до Західнього Берліну, щоб 1 липня ц. р. вибрати нового президента Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини). На те число складається 518 членів західньо-німецького парляменту, т. зв. Бундестаґу, і 518 делеґатів, обраних союзними західньо-німецькими краями, що мають автономію. Сумнів правно-формального характеру викликало питання, чи електори з Західнього Берліну мають бути допущені до виборів і мають право голосування. За конституцією Західньої Німеччини, Західній Берлін належить до Німецької Федеративної Республіки, але насправді він користується зовсім окремим статутом і, наприклад, його посли в Бундестаґу не мають права голосування. Міністер внутрішніх справ д-р Герґард Шредер висловився проти допущення західньо-берлінських делеґатів до вибору президента, зате дуже рішуче боронить це право посадник західнього Берліну, Віллі Брандт. Вирішення залежить від голови Бундестаґу д-ра Евґена Ґерстенмаєра. Канцлер Конрад Аденауер прилетів американським військовим літаком. Зрештою, східньонімецькі ані совєтські власті не ставили ніяких перешкод західньо-німецьким електорам в їх подорожі до західнього Берліну почерез східньо-німецьку територію. Совєти і Східня Німеччина, як відомо, протестували проти відбування цих виборів в Західньому Берліні. Не виключають, що Громико заторкне цю справу на Женевській конференції. Кандидатами на нового німецького президента є д-р Гайнріх Любке від християнських демократів, проф. Карльо Шмід від соціялістів і д-р Макс Бекер від т. зв. вільних демократів.

Відгомін „Гомону України" в Канаді

Торонто. — Канадійська пресова аґенція "Canadian Press", а за нею й велика кількість канадійських газет подали відповідні інформації про співочо-танковий фестиваль „Гомін України", що відбувся з нагоди 65-річчя Українського Народного Союзу попередньої неділі, 21-го червня, в Карнеґі Голл в Ню Йорку. Канадійські газети звертають, очевидно, головну увагу на виступ на тому фестивалі канадійського міністра праці Михайла Стара, що є українського роду, подаючи відповідні цитати з його промови, зокрема ті, що відносяться до боротьби за волю і незалежність українського народу.

5 ЗАХІДНІХ ДЕРЖАВ ВІДБУДУТЬ В ЖЕНЕВІ КОНФЕРЕНЦІЮ

Рим. — Італійський уряд дістав повідомлення з Вашингтону, що З'єдинені Держави пропонують Англії, Франції і Західній Німеччині, щоб у Женеві напередодні відновлення конференції міністрів закордонних справ з участю Совєтів, відбулась конференція міністрів 5-х названих держав. ЗДА — говориться в повідомленнях з Вашингтону — прихилились до становища Італії, що Італія повинна брати участь в плянуванні західньої політики супроти Совєтів, особливо щодо европейських справ. Водночас американський уряд офіційно запросив італійського прем'єра Антонія Сені прибути з відвідинами до Вашингтону. Сені негайно запросини прийняв та заповів свій приїзд на вересень цього року. Це буде якраз перед конґресом керівної італійської Християнсько-демократичної партії. Американський уряд — за твердженням вашингтонських кореспондентів — свідомо хоче скріпити престиж теперішнього італійського прем'єра, що його атакують за його проамериканське становище не тільки всі ліві італійські кола, але й деякі елементи з-посеред його власної партії. Особливо американські керівні чинники признають, що теперішній італійський прем'єр Антоніо Сені виявив чимало мужньости, коли погодився на влаштування на терені Італії американських ракетних баз, всупереч крикові і погрозам збоку власних лівих партій і Совєтського Союзу. Зате ЗДА, як і їх західні великодержавницькі союзники, є далі проти скликування конференції всіх 15-х міністрів закордонних справ членських країн Північно-атлянтійського бльоку (НАТО), як теж проти ідеї канцлера Аденауера, щоб скликувати нараду голів урядів чотирьох західніх держав. Ці проєкти називається в Лондоні і Вашингтоні „непрактичними": скликання будь-котрої з таких західніх конференцій створило б — кажуть опоненти цього проєкту — нову міжнародну атмосферу кризи та викликало б у Москві враження, що в західньому таборі існують такі розбіжності, що їх треба лагодити аж на такому великому форумі. На конференцію міністрів НАТО наполягає Бельгія в імені малих держав, які ніби відчувають, що їх наче поминається при плянуванні політики супроти Совєтів, коли тим часом вони все одно несли б також відповідальність за наслідки такої політики. Тому, що в цій справі офіційно інтервеніював в державному депараменті бельгійський шарже д'аффер у Вашингтоні, то американський уряд приготовляє дуже звічливу відповідь Бельгії, з запевненням її, що вона буде консультована та втримувана в курсі всіх справ дипломатичним шляхом, без потреби великого міністерського з'їзду. Італійський прем'єр Антоніо Сені приїде до Вашингтону з міністром закордонних справ, колишнім прем'єром Джусеппе Пеллою, який теж репрезентуватиме Італію на конференції міністрів у Женеві 11-12 липня. Як відомо, 13 липня ц. р. має відновитись Женевська конференція міністрів закордонних справ у справі Німеччини й Берліну з участю Совєтів.

До Женеви прибула делеґація Конґресу на атомову конференцію

Женева. — Чотири члени Конґресової Комісії для справ атомової енерґії, в тому числі два сенатори й два конґресмени, республіканці й демократи, під проводом голови державної американської Комісії Атомової Енерґії Джона А. МекКона прилетіли до Женеви, щоб прислухуватись нарадам конференції для припинення дальших атомових вибухів. Ця конференція, якої учасниками є ЗДА, СССР і Англія, триває вже від 31 жовтня мин. року і відбула в минулий понеділок 29 червня своє 104-те засідання. Однак воно тривало всього кільканадцять хвилин, бо тільки прийняло до відома, що атомові вчені ще не виготовили своїх спільних рекомендацій, як можна контролювати вибухи на дуже великій висоті. Вони сподіваються дійти в цій справі до порозуміння за день-два. Члени Конґресової Комісії для атомової енерґії схвильовані двома обставинами: з одного боку безконечним протягуванням Женевської конференції, та, з другого боку, бажанням перевірити, чи ЗДА й Англія матимуть дійсно повну змогу контролювати, щоб Совєти не зламали договору та не переводили крадькома атомових експериментів для дальшого удосконалювання своєї атомової зброї.

Летунська катастрофа в Японії може мати для ЗДА неприємні наслідки

Токіо. — Над японським острівцем Окінава, що становить американську морсько-летунську базу, сталась велика катастрофа, яка — за голосами преси — може мати неприємні політичні наслідки, даючи поштовх для демагогічної аґітації комуністів та соціялістів проти перебування американських збройних сил в Японії. Американський військовий ракетний літак почав погано діяти. Пілот даремне намагався опанувати машину, коли ж вона загорілась — він скерував її в незамешкалу околицю і вискочив парашутом. Однак машина, позбавлена пільота, в останній хвилині скрутила і з цілим розгоном врізалась в містечко Окішава. Згинуло 16 осіб, а 118 ранених, в тому числі 105 шкільних дітей. Коло 30 мешкальних домів цілком знищені. Всі жертви і пошкодовані — *японці*. Американські генерали негайно поспішили на місце катастрофи і обіцяли найдальшу рекомпенсату.

З кінцем цього тижня на Союзівці започатковується повний вакаційний сезон

Союзівка, Керґонксон. — З кінцем цього тижня, в якому в суботу, 4-го липня, припадає День Незалежности, на Союзівці, атракційній оселі Українського Народного Союзу, започатковується повний цьогорічний вакаційний сезон, під час якого окрему увагу приділено щотижневим культурно-розваговим імпрезам. Серію цих імпрез започаткує в найближчу суботу Ансамбль Легкого Жанру оригінальною програмою, поданою в оголошенні на іншому місці. Тим часом, управління Союзівки, з Данилом Слободяном і Вол. Квасом на чолі, поробило всі потрібні заходи, щоб під час цього довгого кінця тижня прийняти і задовольнити кожну можливу кількість гостей. Імпреза відбудеться в суботу після вечері. Після імпрези — забава з танцями під вільним небом при оркестрі „Амор".

Іванна Коновів

Марія Лисяк

Ярослав Пінот-Рудакевич

Валя Калин

В АМЕРИЦІ

● **Віцепрем'єр Ричард М. Ніксон,** прибувши до Ню Йорку на відкриття совєтської виставки, відвідав колишнього президента Герберта Гувера в готелі Валдорф - Асторія, і конферував з ним під час спільного сніданку. Пресі не подано інформацій, про що говорилось на цій „чисто приватній" зустрічі.

● **Уряд Панамської Республіки** вислав літаками на Кубу групу кубинських „повстанців", які в травні намагалися повалити панамський уряд. Усіх їх приміщено на Кубі в тюрмі до дальшого розгляду цієї справи.

● **27-го червня** під час голосування на Гаваях, 131,616 осіб голосували за те, щоб ці острови дістали право стейту ЗДА. Тільки мешканці одного острівця, на якому живе 70 гавайських автохтонів, голосували проти цього. В цілому на островах лише один з вісімнадцяти виборців є проти проголошення Гаваїв стейтом ЗДА. Ще цього року Гаваї стануть 50-им американським стейтом.

● **Бруклинський суддя Гайман Барші** визначив кару від одного до трьох років тюрми 43-річній вдові Джейні Яваропе, яка в січні ц. р. викрала зі шпиталю новонароджену дитину і тримала її в себе, твердячи, що це її власна дитина. Джейні Яваропе хотіла таким способом змусити свого „приятеля" одружитися з нею.

У СВІТІ

● *У провінції Керала в Індії,* єдиній, що має автономний комуністичний уряд, внаслідок масових протестів, демонстрацій і заворушень, відкликано декрет, за яким призначування вчителів у приватних школах узалежнено від комуністичної верхівки. Комуністичний уряд зробив жест „примирливости", запросивши на переговори представників усіх інших — протикомуністичних — груп. Вони на переговори не погодились, бо нарід озлоблений проти комуністичної меншости, яка завдяки розбиттю демократичних партій дісталась до влади.

● **Австралійська адміністрація на новій Ґвінеї** має клопіт: якимсь чудом поширилася між примітивними автохтонними племенами фальшива вістка, що американці мають привезти масу харчів; по всіх селах відбувались такі пири, що вкоротці зникли всі запаси харчів, і тепер кільком тисячам автохтонів грозить голод.

● **У Новій Ґвінеї,** над якою Австралія має вірчий мандат від Об'єднаних Націй, вибухла рідка у світі страшна недуга: зараза сміху, звана „куру". Це — нервові корчі м'язів. Недужий вмирає впродовж одного року. З Австралії вислано на обшир охоплений цією недугою, лікарів і медичний персонал, які, проте, не знають способу лікування „куру".

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РИСКОВАНА КАЛЬКУЛЯЦІЯ

У політиці, як і в житті, повно „калькульованих рисків", себто заходів, актів і навіть слів, які мали б принести відповідну користь, але які в певних обставинах можуть принести й поважну шкоду. Очевидно, що кожний, хто рішається на будь-яку непевність, „калькулює" своє рішення дбайливим розглядом усіх можливостей, і остаточно рішається на риск тоді, коли його калькуляція бодай до деякої міри дає надію, що цей риск виплатиться, що користь на випадок успіху буде більша, ніж шкода на випадок невдачі.

До таких „калькульованих рисків" треба зарахувати і справу акції, спрямованої на те, щоб уряд З'єдинених Держав визнав і нав'язав нормальні дипломатичні відносини з маріонетковим урядом Української Совєтської Соціялістичної Республіки, що в останньому проявилась в обговорюваній уже на сторінках „Свободи" резолюції Фарбстейна, внесеній цим нюйоркським конґресменом у Палаті Репрезентантів Конґресу ЗДА 29-го квітня цього року. Сенс тієї резолюції коротко такий, щоб уряд З'єдинених Держав, базуючись на тому, що совєтська конституція ґарантує, мовляв, суверенність поодиноких так званих союзних республік, визнав, „для підтримки своєї політики миру і братерства між націями", уряд української підсовєтської республіки.

Серед нашого суспільства є три підходи і погляди на цю справу. Перший з цих поглядів, що ним керувалась наша публічна опінія при підтримці попередньої резолюції в тій справі, внесеної конґресменом Лоренсом Смитом 1953-го року ,був „калькульованим риском", що Москва на це не погодиться і цим дасть черговий доказ своєї забріханости і безвартісности своєї „конституції". Другий підхід до цієї проблеми, з'ясованої вже на свій лад „співіснувальною" своїм текстом резолюцією Фарбстейна — це щире бажання, щоб до пропонованого резолюцією визнання уряду підсовєтської України таки прийшло, в переконанні, що калькуляція риску в такім випадку оплатиться трьома сподіваними факторами: 1. фактом формального визнання Америкою української державности в міжнародно-правному розумінні, що можна буде відповідно скапіталізувати для визвольних змагань українського народу; 2. моральною вартістю для поневоленого українського народу, який прийме таке визнання за факт визнання української державности, а не совєтського уряду; 3. вартостями, що їх матиме для американської закордонної політики створення в Києві американської дипломатично-обсерваційної станиці. Вкінці, третій погляд на цю справу — це переконання, що „шкіра не виплатиться за виправу", що всі можливі вартості такого визнання для української визвольної політики ні в чому і в жадному разі не можуть рекомпенсувати шкоди з такого визнання, наводячи на це такі арґументи:

1. Москва робить собі з усіх демаскувань стільки, що вуличниця з прикрого слова. Того, що Москву демаскує і про що весь світ знає, не списати вже й на воловій шкурі. Тим самим калькуляція такого риску не виплачується.

2. Визнання Америкою совєтського уряду в Україні було б цим другим, задньодверним передрішенням, яке визвольній українській справі більше шкодило б, ніж могло б допомогти. Подруге — велика проблема, чи таке визнання збільшило б чи зменшило б визвольну мораль українського народу ,який бореться однаково, як за національне, так і за соціяльне визволення з-під комуно-московської диктатури. Третю надію, на користь з американської дипломатичної станиці в Києві, в теперішніх співіснувальних обставинах ставлять під дуже поважний сумнів хоч би останні репортажі з Совєтського Союзу колишнього американського амбасадора в Москві Аверела Гарримана.

До цих рискових калькуляцій додасться ще багато інших. Наприклад, чи американська дипломатична станиця в Києві рекомпенсувала б бодай частину тієї шкоди, що її для української правди і справи приноситиме „українська" совєтська станиця у Вашинґтоні? А втім, важко збагнути, як і чим можна виправдати нашу не тільки акцію, але хоч би підтримку акції для дипломатичного визнання фікції уряду, що допомагає окупантові катувати наш нарід? Вся українська еміґрація у вільному світі є у стані війни з совєтськими поневолювачами. Невже ж акція для підтримки дипломатичного визнання Америкою тих поневолювачів та їх ставленців може мати тут якийсь глузд?

Вкінці, до цього загального переліку арґументів не можна не додати ще одного: чи до риску тієї акції була вкалькульована найбільша правдоподібність, що й резолюція Фарбстейна, подібно як це було з резолюцією Смита, не вийде навіть поза конґресову комісію, і що всі ті калькуляції уявних користей з неї відіб'ються в совєтській пропаґанді бумеранґом проти Америки і всіх тих, хто таку акцію підтримує.

ІНФЛЯЦІЯ — ВОРОГ ДОБРОБУТУ

Покликана Президентом урядова Комісія для стабілізації цін та економічного росту оприлюднила минулої неділі своє перше звідомлення, яке насправді є закликом до поборювання інфляції, як найбільшої загрози для добробуту кожної людини в ЗДА і всієї спільноти. Ця Комісія складається з п'ятьох членів уряду та голови Президентської ради економічних дорадників, а очолює її віце-президент Ричард Ніксон. Рекомендації цієї Комісії підкреслюють „риск зросту цін, який не тільки безпосередньо шкідливий для американських родин, але й поважно загрожує здоровому зростаючому добробутові. Здругого боку, коли б в основному стримати інфляційні сили, то ми могли б ступати далі до періоду найбільшого і найздоровішого економічного проґресу та добробуту в історії „до періоду тривкого економічного росту з поміркованою стабільністю цін".

Конкретно, названа державна Комісія рекомендує цілу низку заходів, зокрема зрівноваження бюджету, передумовою якого є обниження видатків, що не знаходять покриття. Бюджетовий дефіцит, яким закінчується біжучий бюджетовий рік 30 червня ц. р., становить колосальну суму 13 більйонів долярів і викликає конечність збільшення державної заборгованости, що робиться або друком додаткових грошей, або випуском державних бондів, як фактичного грошового еквіваленту. Комісія вважає збільшення кількости грошей головною причиною їх знецінення, що дійшло до рівня, на якому дійсна вартість доляра становить 48 центів. Комісія є проти підвищування платень, вважаючи, що підвищені платні потягнуть за собою зріст коштів продукції і зріст цін, а це б'є не лиш по особах, зданих на твердий прибуток, наприклад, із старечих пенсій, але й по всіх тих, що дістають підвищену платню, бо в часі інфляції дорожнеча поступає завжди швидше від зросту прибутків. Комісія рекомендує ощадности, ревізію програми твердої державної допомоги хліборобству, заходи проти скупчення завеликої влади в промислових трестах та робітничих спілках, реформу податків, додатковий закон у справі опроцентування державних бондів і т. д.

Очевидно, що окремі рекомендовані цією Комісією заходи проти інфляції мають для економістів дискусійний характер. Ясно, що голоси критики, які відразу залунали в цв'язку з тим звідомленням Комісії Ніксона, не вільні від партійно-політичної гри. Комісія віддзеркалює економічну політику, що її веде республіканський уряд і що м. ін. закидає демократичній більшості в Конґресі „розтратність". З кругого боку, видатні демократи, зокрема з фармерського та робітничого світу, закидають урядові, що він не використовує своєї влади для реґулювання цін розпорядками чи рішучою кредитовою політикою і йде на руку великому промисловi, коли противиться підвищенню платень. Як виказує триваючий конфлікт у зв'язку з платнями в сталевому промислі, що загрожує страйком у цій найважливішій галузі американського важкого промислу, робітничі спілки стоять на становищі, що підвищення платень може бути осягнене через зменшення прибутків промисловців, а не через збільшення цін продукту, — що рішуче заперечують промисловці.

Таких спірних питань багато, бо проблема боротьби проти інфляції — складна і трудна. Все ж теперішньому урядові треба приписати заслугу, що чимраз ширші кола громадянства починають цікавитись інфляцією, як проблемою, і розуміти її небезпеку. Внаслідок акції, що її розвинув нюйоркський пополудневий щоденник „Ворлд Телеграм енд Сан" з концерну Говард-Кріпса — окремі конґресмени й сенатори дістають від своїх виборців масово листи з закликами до боротьби проти інфляції. Це питання стало постійною темою обмірковування всіх американських часописів. Існує поважна можливість ,що не закордонна політика, а саме проблема інфляції може стати центральною темою, довкола якої відбуватиметься виборча кампанія наступного року. Бо про минулорічну господарську рецесію вже забулось, безробіття виявляє дальший знижковий курс ,расова проблема на Півдні розв'язується за рецептою Айзенгавера (терпеливість і еволюція, з послухом законам та Найвищому Судові), а в міжнародній ситуації нема поки що загрози якогось нового великого конфлікту. Тому природно люди зосереджують свою увагу на справі, яка ніколи для них не втрачає актуальности: справі їхнього добробуту.

Американці слушно дорожать своїм добробутом ,яким славиться в цілому світі їхня країна. Тому вони, логічно не можуть бути байдужі на оклики перестороги, що їхній добробут поважно загрожений познаками інфляції. Покликавшись на звернення Президента Про Стан Унії, д говорилось про „створення кращого публічного розуміння умовин ,потрібних для збереження росту і стабільности цін", Комісія заповідає щораз нові звіти в цій справі. Вони підсилять боротьбу проти інфляції.

ЗУСТРІЧ

Раптом, нині, ненадійно,
При народі, нашвидку,
Упадеш в мої обійми,
Наче сонце у ріку.

Бо дороги крутосхилі,
Що глибоким снігом йшли,
Одраховуючи милі,
Нас до зустрічі вели,

І тому, що ти кохаєш
І рожево час біжить, —
Розіллю по небокраї
Із очей своїх блакить.

І тому, що зараз в мене
Дивна казка наяву, —
Розіллю чуття зелене
На дерева, на траву.

І лише для нас,
а, також,
Для усіх людей, що є,
Пісня лагідно й тривожно
В двох серцях
крильми
заб'є.

ВОЛ. ЛУЧУК

М. Ковальський

ВЕРХОВНИЙ СОВЄТ УССР

1-го березня ц. р. „вільні" громадяни Совєтської України вибрали 457 депутатів до Верховного Совєту УССР. Пригляньмося ближче до цієї справи. Кожний депутат має представляти близько 90,000 мешканців. За 28,606,-892 виборців голосувало 28,-602,579, себто 99.98 відсотка. Це ж правило в Совєтах! Кандидатів виставляв так званий „бльок партійних і безпартійних". Отже, за цей бльок голосувало 28,565,343 виборці, проти цих кандидатів — 37,204 (або 0.13%), а 32 бюлетені виборчими комісіями були визнані за недійсні.

Підготова до виборів

Щоб зберегти зовнішність „демократичних принципів", партія закликала населення вже в кінці січня ц. р. „намічати" кандидатів для виборів. Україну розбито на 457 виборчих округ. В кожній окрузі мав бути намічений лише один кандидат. Розуміється, кожна кандидатура наперед була апробована і намічена партійними органами.

Перші намічення торкнулися осіб, яких населення знає на місці. Це були ланкові і бриґадири в колгоспах, визначні робітники в індустрії чи транспорті (здебільшого „герої соціялістичної праці"), а часом навіть партійні керівники низових органів. Коротко кажучи, перші намічення торкнулися людей, які живуть і працюють з населенням і яких населення знає. Але, починаючи приблизно від 6-го лютого ц. р., по різних округах посипалися „намічення" високих партійних діячів, які з даною округою нічого спільного не мали. Ці намічення торкнулись високих урядовців із партійного апарату ЦК КПУ, міністрів, урядовців Держплану, Держбуду, Раднаргоспів і т. д. Ясно ,що ці намічення диктувалися згори.

Вкажемо на клясичний приклад цих „намічень". Саме під час „висування" кандидатур на початку лютого ц. р. помер несподівано високий урядовець партійного апарату в Києві Гришко, кандидатура якого „висунена" була в Київській області. Отже, ще не відбулися похорони Гришка ,а замість нього вже „висунено" Апостолова, міністра хлібопродуктів УССР ,який, розуміється, і був вибраний до Верховного Совєту.

Подамо і другий приклад, що характеризує механізм „висування". На початках т. зв. виборчої кампанії у деяких округах почали „висувати" кандидатури вождів: Хрущова, Ворошилова, Кириченка, Ігнатова. Це стара практика ще з сталінських часів. Цього року з цією практикою покінчено. Вже 1-го лютого „Радянська Україна" вмістила вияснення, в якому сказано, що високі „пуріци", згідно з порадою Центрального Комітету КПСС, можуть бальотуватися лише в одній виборчій окрузі і лише на території тієї республіки, „де вони живуть і працюють". І тому, наприклад, що Олекса Кириченко, бувший перший секретар КПУ, перебуває тепер в Москві, його кандидатуру „виставлено" у тій же Москві в Москворецькому окрузі, який і має його вибрати до складу Верховного Совєту РСФСР.

Спеціяльна Центральна Виборча Комісія реєструвала висунені кандидатури і доглядала за переведенням самих виборів. Той факт, що ця комісія не відкинула жадної „висуненої населенням" кандидатури, свідчить про те, що всі ці кандидатури були заздалегідь апробовані партією. А тому, що в кожнім з 457 виборчих округів висунено лише одного кандидата, завдання виборця було дуже легким. 1-го березня виборець ішов до урни, несучи свій бюлетень з одним лише прізвищем на ньому. Розуміється, совєтська преса вважала день виборів за „величаве народне свято" і зазначила, що пройшли вони з надзвичайним ентузіязмом.

Склад Верховного Совєту УССР

Так званий в Совєтах „демократичний принцип" представництва суворо затриманий у складі Верховного Совєту УССР.

Першу сесію цього Совєту визначено на 15 квітня ц. р. в Києві. Згідно з доповіддю голови мандатної комісії, на 457 депутатів було: 155 жінок, або 33.9 відс.; 312 дійсних членів і членів-кандидатів до партії, себто 68.3 відс.; 145 безпартійних, або 31.7 відс.; 227 робітників і селян, або 49.7 відс.; 37 учених, артистів, письменників і т. д.

Отже абсолютну більшість депутатів (312 на 457) становлять партійці. Це в той час, як на ціле населення України припадає лише 3 відсотки партійців (згідно з доповіддю першого секретаря Підгорного на XX-му з'їзді КПУ 16-17 січня 1959 р.).

За віком депутати Верховного Совєту розподіляються так: до 30-ти років — 47 (10.2 відс.); від 31 до 40 — 127 (27.8 відс.); від 41 до 50 — 158 (34.6 відс.); понад 50 — 125 (27.4 відс.).

Щождо освіти, то голова Мандатної Комісії, високий партійний „достойник", Вівдіченко подає такі дані: 223 депутати мають високу або не закінчену високу освіту; 130 депутатів мають середню або не закінчену середню освіту. Треба гадати, що решта — 104 депутати — мають нижчу освіту.

Цього року Верховний Совєт змінив свого голову. Досі незмінно вибирали ним поета-академіка Павла Тичину, відомого і талантом і своїм сервілізмом до совєтської влади. Але цього року обрано головою Олександра Корнійчука, теж письменника і драматурга, чоловіка знаної письменниці Ванди Василевської. При чому заміну Павла Тичини Олександром Корнійчуком зроблено без жадних коментарів, без винесення подяки попередньому голові.

На пости заступників голови Верховного Совєту обрано: Євгенію Зіньківську — аґронома одного з колгоспів Сталінської области; Михайла Лазуренка — першого секретаря Львівського обкому, члена ЦК КПУ; Маркіяна Слободянюка — бувшого першого секретаря Вінницького райкому, голову виконкому Вінницької области, члена ЦК КПУ; Кирила Стародуба — академіка, професора Металюргійного Інституту в Дніпропетровському.

Як бачимо, і тут розраховано „демократичний принцип", бо обрано: письменника, робітницю з сільського господарства, двох адміністраторів і академіка.

Головами постійних комісій Верховного Совєту визначено наступних осіб:

Комісія Законодавчих Передбачень — Іван Педанюк, головний редактор київської „Радянської України", член ЦК КПУ; Бюджетова комісія — Леонід Ванденко, голова виконкому Чернігівської обл., член ЦК КПУ; Комісія Закордонних Справ — Степан Червоненко, секретар ЦК КПУ, кандидат в члени Президії ЦК КПУ, депутат Верховного Совєту СССР; Комісія Індустрії і Транспорту — Олександер Бурмістров, довголітній завідувач відділу тяжкої індустрії при ЦК КПУ; Комісія Хліборобства — Тимофій Барильник, голова виконкому Херсонської обл.,

(Закінчення на стор 4-ій)

Василь Мудрий

ПАМ'ЯТІ Д-РА ВОЛОДИМИРА ЗАГАЙКЕВИЧА

(1876 — 1949)

Покійний д-р Володимир Загайкевич, небуденної міри громадський діяч, був за професією адвокатом. Народжений у 1876 р. в Тернополі, покінчив там початкову і середню школи. Правничі студії відбув у Львові, де й докторизувався в тамошньому університеті. Адвокатську практику відбув у канцелярії д-ра Степана Федака у Львові. Так само у Львові відбув однорічну судову практику. Власну адвокатську канцелярію відкрив у 1908 р. в Перемишлі, де, за виїмком часу окупації цієї австрійської твердині царською російською армією, вів її аж до вибуху другої світової війни 1939 р.

Д-р Вол. Загайкевич замолоду брав визначну участь в організованому житті українського студентства, в тому й у боротьбі за права української мови та за збільшення числа українських катедр у Львівському університеті і нарешті у боротьбі за окремий український університет у Львові, коли поляки намагались дуже інтенсивно надати утраквістичному тоді польсько-українському університетові Франца 1-го чисто польський характер.

Осівши як адвокат у Перемишлі Покійний віддався своїй професійній праці, але не зовсім, бо дуже багато часу й енергії зуживав на громадські справи політичного, освітнього та економічного характеру.

У 1912 р. став послом до австрійського парляменту з перемиської виборчої округи як діяч Української Національно-Демократичної партії. Тим започаткував свою посольську діяльність, яка по короткій перерві за польських часів, відновилась у 1928 році. Тоді галицькі українці навесні того року взяли вперше участь у виборах до польських парляментарних установ. Д-р В. Загайкевич був тоді вибраний послом до сойму, а в соймі віце-президентом (віце-маршалом) польського сойму. Коли в 1930 році сойм розв'язано і на осінь розписано вибори, що відбувались у часі „славетної" пацифікації, тоді Покійного знов вибрали послом. Ці обов'язки Він виконував успішно і вміло до 1935 р., як видатний діяч Українського Національно - Демократичного Об'єднання (УНДО).

Д-р Володимир Загайкевич був талановитим правником і знаменитим оборонцем у карних справах. Перші свої успіхи здобував Покійний як адвокат у процесі проти Мирослава Січинського перед судом присяглих у Львові, осінню 1908 р. У 1921 р. боронив тодішніх діячів Лемківщини, обвинувачених перед судом у Новому Санчі під закидом злочину державної зради, бо вони проголосили були восени 1918 р. „Лемківську Республіку".

У 1922 р. був головним оборонцем у процесі молодого Степана Федака за виконаний ним атентат на тодішнього начальника польської держави Йосипа Пілсудського, при чому був ранений тодішній перший львівський воєвода Грабовський.

Крім того Покійний брав участь як оборонець в інших численних процесах наскрізь політичного характеру проти обвинувачених у злочинах державної зради членів Української Військової Організації, а пізніше боєвиків Організації Українських Націоналістів.

Великий був засяг громадської праці Покійника, якому не судилось у житті самі тільки радісні успіхи. Довелось йому переживати і воєнні страхіття і воєнне інтернування в Домб'ю у польсько-українській війні 1918 р. Довелось у спеціяльному реабілітаційному процесі в 1918 р. у Стрию привертати честь засуджених у 1914 р. мадярським судом на смерть 12 синевідських селян. І хоч вони були страчені, перед військовим судом у Стрию привернено їм честь, а тим самим дано можливість їх потомкам дідичити їхнє майно. Це була заслуга Покійного, тодішнього польового судді австрійської армії.

В часі визвольних змагань Покійний був видатним членом Української Національної Ради у Львові.

З вибухом другої світової війни Покійний подався на захід до Кракова, де коротко був головою льокального Українського Допомогового Комітету, а потім віце-президентом Апеляційного Суду. В тому характері впровадив до судів на українських територіях на захід від Сяну українську урядову мову та призначив там суддями українців.

Вліті 1944 р. Покійний переїхав з Кракова в околиці Відня, а навесні 1945 р. на старі літа подався аж до Баварії, де на короткий час осів у селі Бльонгофен. Там дочекався приходу американських військ. Уже в вересні 1945 р. перенісся до табору Карльсфельд біля Мюнхену, де знайшли приміщення тисячі українських втікачів з рідних земель. В грудні того ж року Покійний зломив ногу, яку йому в шпиталі ампутували. Вже як інвалід осів по розв'язанні табору Карльсфельд у таборі в Міттенвальді (в баварських Альпах), де займався громадською працею та був правним дорадником таборової управи. 7-го червня 1949 р. д-р Володимир Загайкевич замкнув очі навіки.

Як райдужною та повною життьових успіхів і радощів була його юнацька доба та громадсько-творча доба в силі віку, так повною смутків і терпінь не тільки фізичного, але й морального порядку була старість. Нехай же ці рядки, написані з нагоди 10-ліття смерти д-ра Володимира Загайкевича, пригадають усім знайомим і приятелям світлу постать великого українського громадсько-політичного діяча Перемиської землі.

Нат. Савченко

ДРАМАТИЧНЕ НАВЕЧІР'Я ЗЕЛЕНИХ СВЯТ в 1945 р.

(3)

Розмовляла коло своїх воріт у заборонені вже вечірні години, але ж з американцем. „Та я не боюся, — каже — бо за мною прийдуть знайомі американці й визволять". Дійсно, через якусь годину прийшло двоє за нею. Коли вони виходили, то я попросила, щоб поклопоталися й за нас, бо ми, мовляв, сидимо задармо. Але вони відповіли, що вони з іншого повіту й не можуть нам допомогти. Вони вийшли, а я сиджу далі. Що його робити? —думаю. Насамперед треба довідатися, де мої товариші недолі — стукаю. Приходить тюремник, німець. Прошуся до туалети. Довгенько ще мусіла чекати і стукати, нарешті таки мене повели в подвір'я і бачу: саме проти туалети вікно, а з нього визирають мій чоловік і п. Д. Дучинський. Питаю, як їм? Відповідають, що сидять в сутеренах і їсти хочеться. Повернувшися до своєї келії, знову стукаю. Питають, чого я хочу. Кажу, щоб повели мене до нашого табору, я хочу взяти плащі для чоловіків і дещо їсти, бо нас забрали десь о 7-ій годині, а тепер вже певно яка чи не десята. Довго ще довелося мені стукати, аж мене повели до нашого табору. Провадив мене вояк-німець. В таборі певно ще всі спали, бо не було нікого видно, але побачила я одну панну, Наталку Камінську. Я попросила, щоб вона сказала нашому командантові ,що нас арештовано. Взяла я плащі, дещо їсти й вернулася назад з тим вояком. Передала все, що треба й підбадьорила наших, що в таборі вже знають, що ми заарештовані й щоб не падали на дусі, бо комендант певно буде нас рятувати. Так сиділи ми десь до третьої години по полудні. Аж заїхав джіп, нас посадили й повезли назад до нашого табору. Там уже нас зустрінуло багато наших людей, бідкалися, співчували нам і сказали, що комендант поїхав ровером до Вайдена визволяти нас: там був польський комітет і большевицька амбасада.

— Ну, — сказав голляндець, коли ми висіли з джіпа, — збирайтеся швидше, маєте 15 хвилин. Виявилося потім, що він був комуністом. Ми увійшли до своєї кімнатки й посідали один проти одного: ну, — подивилася я на чоловіка, а він з гумором помотав головою — ну, ну. Отже, — питаю, а чоловік: — „Звичайно, не зробимо приємности „папаші", не поїдемо до нього" — „Ну, це певно, — згоджуюся я, — але як ми це зорганізуємо, цебто втечу". — — „Дуже просто — відповів чоловік — спробуємо тікати з поїзду в принагідний момент. Як удасться, то добре, а ні... — Нас уб'ють — кінчаю. — Отже їдемо без речей — продовжую — як удасться, то все матимемо тут, ключ віддам сестрі. А як ні, то нам і речі непотрібні. — „Еге ж — озвався чоловік — раз мати породила, раз і умирати". — „Нічого — кажу — може ж нашому командантові пощастить врятувати нас, а ні, так ми не будемо служити большевикам". Голляндцеві, що сидів на лавочці проти нашого вікна, з револьвером у руках, як видно знудилося чекати і він почав кричати на нас, даючи нам ще 5 хвилин. Я зла й озиваюся зміїним голосом: — Добре, п'ять хвилин, то це наші, а ви мовчіть там". — Минають і ці п'ять хвилин і ми помалу виходимо. Аж нам назустріч біжить задиханий наш комендант: „Ви залишаєтесь, не їдете" — гукає і заявляє американцеві, що польський комітет домовився з американцями, що польських громадян не вільно забирати насильно. — „Мене це не обходить — відзивається той — мій офіцер сказав привезти і я мушу їх привезти, а там що буде, мене не обходить". Нічого робити. Віддаю ключ від кімнати сестрі й сідаємо в джіп. А там уже посадник з порядною валізкою. Ми сміємось: „Ну, ми бачимо, пане посаднику, що ви таки справді зібралися їхати до батька всіх народів. — Що ж робити — сумно відповідає бідний посадник — як їхати, то їхати, а де ж ваші речі?" А ми показуємо вузлик із хлібом та кількома вареними яйцями. — „Ну, що ви — обурюється посадник, — жартуєте? — Ні, — кажу — як повернемось, то наші речі застанемо тут, а не вернемось, то на тім світі їх це треба". Шофер гонить джіп так, що в нас дух запирає. „От є. син хоче швидше збутися нас — обурюється посадник. Приїхавши до Вайдена, ми зараз же, як радив комендант, пішли до польського комітету. Посадник лишив свою валізку в таборі. Поляки прийняли нас дуже чемно і сказали, що нас не сміють вивозити, бо хоч ми й українці, але польські громадяни і, вони, мовляв, не віддадуть нас. Вони вже порозумілися з американцями про все. „Ну, — звертаюся до чоловіка — та нам нема чого вертатися до табору, йдімо „додому", туди яких 18 кілометрів! — Але ж я валізку залишив там — озивається посадник. Нічого робити, вертаємось. Бере посадник валізку і ми прямуємо до виходу. Але тут: стап! Табір оточений військом і нас не випускають. От тобі й на! Я шукаю того знайомого вояка. Знаходжу його й пояснюю, а він каже, що нічого не знає, хіба поїде до свого офіцера й запитає. — „Добре, — кажу — ми зачекаємо, їдьте зараз".

Тим часом нас уже обступили всі наші таборяни, розпитують. А ми: „Як же ви тут спали, це ж жах, а не табір: всі двері й вікна повибивані, замість підлоги, — вбита, як на току, земля, просто якийсь сарай". — Та кожний сидів на своїх пакунках, а вже яке там спання!" — Тут ми довідалися від Наливайка і Скрута, що це вони кричали на знак протесту проти насильства і хотіли, щоб і німці чули. Тут вертається вояк-американець і оповідає, що всі можуть вертатися в свій табір. Боже! Що тут зчинилося — метушня, крик, гамір, але вже з радости. Всі кинулися до тягарівки, яку подали для нас. Кожний хоче влізти перший, штовхаються. Врешті всі ми якось розмістилися. З піснями, з жартами повернулися з тріюмфом „додому", на свої насиджені місця. Це було саме напередодні Зелених Свят, коли пам'ять мені не зраджує, то 18-го червня 1945 р. По повороті, наші чоловіки зараз же кинулися в ліс по клечання. А нас вітав щиро врадуваний наш комендант. Ми дякуємо йому за заступство. Моя сестра вже й вечеряти нам наварила. Скоро перед кожними дверима нашого табору виросли деревця-клечання, а на вікнах пахучий чебрець. Подякувавши Богові за щасливе врятування від напасти та повечерявши, полягали спокійно спати, в очікуванні кращого завтра.

(Кінець)

В ОБЛИЧЧІ НОВИХ ЗАВДАНЬ

1

Початкові етапи пов'язання українських кооперативів у ЗДА вже осягнені. Ще в березні 1957-го року основано при „Самопомоч-і" в Ню Йорку „Т-во Української Кооперації" (ТУК), як організаційну централю всіх наших кооперативів. Цей ТУК, очолений радн. І. Щепаровичем, тільки недавно дістав чартер і готується до ширшої роботи. Одним з проявів того було скликання разом з централею „Самопоміч" ширшої конференції до Дітройту для обмірковування важливих питань. Делегати Ню Йорку і Филаделфії були в Клівленді, де відбули нараду з місц. Кредитівкою і Відділом „Самопомочі". Конференція відбулася в Дітройті 23 і 24-го травня.

В Конференції взяли участь представники Ню Йорку, Филаделфії, Шикаґо і Дітройту. ТУК, центр. „Самопоміч" і Нюйоркську Кредитівку заступали: радн. І. Шепарович, мін. Ю. Ревай, інж. Р. Раковський; Филаделфію — д-р В. Пушкар; Шикаґо — інж. А. Артимович, дир. О. Плешкевич, ред. М. Денисюк, Н. Филипович і Р. Яценків. З Дітройту були приявні майже всі члени пров. органів Кредитівки на чолі з дир. А. Міляничем і з відділу „Самопоміч" інж. Шумилом. З'явився теж д-р І. Витанович (ред. „Історії Української Кооперації").

Конферценцію в 1-му дні відчинив інж. Л. Шумило, який погодився далі секретарювати. —Проводив п. Ю. Ревай. Основна доповідь д-ра Пушкаря вміщала такі теми: підсумки наради в Кліівленді; видавання спільного журналу і співпраця Кредитівок з відділами „Самопомочі". Насправді — то стрижнем доповіді була справа об'єднання часописів „Наш Контакт" (Дітройт - Шикаґо) і „Новий Світ" (Ню Йорк) в один спільний часопис з мішаною тематикою, громадською і кооперативною.

Подвійна тематика доцільна бо деякі справи загального характеру не завжди в українській пресі відповідно насвітлені і такий часопис як „Новий Світ" потрібний. Для втримання двох органів (суто - громадського по лінії Самопомочі і суто - кооперативного по лінії ТУК-а) ми ще не досить сильні фінансово. Спільний журнал мав би двох редакторів: для громадської тематики (д-р Ільницький) і для кооперативної (інж. Несторович). Він був би покищо тільки в ЗДА.

Корреферат виголосив В. Несторович. Він нав'язав до віндзорської конференції з грудня 1957 року, де його пропозиція економіч. журналу для ЗДА і Канади була визнана корисною. Переведена в тій справі анкета виказала, що можливість для цього існує. Отож і тепер він обстоював потребу та[illegible]го журналу, висунувши, крім престижевого моменту (одинокий український економічний журнал у вільному світі), низку практичних мотивів. Тематичний дуалізм не так корисний для кредитово - кооперативного руху, бо аспекти в громадській тематиці можуть бути дуже різні і дуже протилежні.

В живій дискусії думки були поділені. За „фузією" заявились пп. Шепарович, Дацко, Артимович, Плешкевич, Яценко, Раковський, Кривуцький, Білоус, Ревай. Противниками її були пп. Денисюк, Витанович, Шкудор, Крохмалюк, Мілянич. З обох сторін видвигнено чимало сильних аргументів. Серед них вибивались такі як: конечність більшого пов'язання кооперативів з їх спонзором („Самопоміч"), зменшення витрат на інформацію шляхом спільного журналу, „яловість" змісту, якщо тільки економічні теми, передвчасність чисто-кооперативного органу, а тимпаче спільного для ЗДА і Канади, необхідність об'єднатя сили при одному доброму журналі і т. д. Друга сторона заперечувала побоювання чи твердження, розділюючи суттєві ролі двох централь (ТУК-а і Самопомочі) і заявляючись за економічним журналом.

Наради відкладено до наступного дня. Проте до пізньої ночі йшли спроби поодинці зближити розбіжні думки. Зокрема видавці „Нашого Контакту" (кредитівки Шикаґа і Дітройту) радили допізна. В результаті з'явилася компромісова розв'язка, а саме: „Новий Світ" і „Наш Контакт" закінчать самостійне існування черговими випусками, а далі появиться спільний журнал п. н. „Самопоміч", як орган ТУК-а і Самопомочі (до кінця року як двомісячник, а далі річно 10 чисел). Тематика економічно-кооперативна, а потім та, яка покривається зо статутовими завданнями ОУА „Самопоміч". Кошт одного числа з пересилкою в сумі 10 покривають кредитівки.

Цю розв'язку приняв наступного дня пленум з тим, що в редакційній колеґії нового журналу заступлений буде Дітройт, а в бюджетовій Шикаґо і що вжиті будуть заходи, щоб приєднати до спільного видавання теж і Канаду.

2

Після вирішення справи журналу обняв провід Конференції голова ТУК п. І. Шепарович. Він поінформував про дотеперішню працю ТУК-а, про його заходи побільшити мережу українських кооператив. До того потрібна була поїздка до Вашинґтону.

В. Несторович обговорив хід і висліди віндзорської Конференції в грудні 1957 р., з'ясовані в виданих „Матеріял-ах". Це була 1-ша Конференція і цю в Дітройті, треба вважати 2-ою, щоб закріпити традицію організаційних прямувань нашої кооперації. Проблематика Віндзору лягла в основу нарад теж у Дітройті. Бесідник спинився при дальшій темі: можливості співпраці українських кредитівок Америки і Канади. Він згадав, що в Канаді тільки Торонто має орган. центр. Координаційний Комітет (КККК). Створена в 1949 в Вінніпеґу „Кооперативна Громада" мабуть не діє. Недавня спроба з'їзду канадійських кредитівок не повелася. Скільки їх взагалі є — невідомо, мабуть, 50. Послідовний натиск на контакти і співпрацю матиме успіх. Частинним успіхом була Конференція в Віндзорі. Співпраця Америки і Канади можлива і потрібна. Її основні пункти: 1) організаційний; 2) фінансовий; 3) пропаґандивно - видавничий. Доповідач спинився на важливіших деталях 1 і 3 пунктів, залишаючи справу фінансів окремому доповідачеві — інж. А. Міляничеві.

Його доповідь була про „використання вільних нагромаджень у фондах на розбудову нашого господарського життя". Ці нагромадження в українських кредитівках він оцінив на півтора мільйона в ЗДА і приблизно стільки ж у Канаді. Їх можна значно побільшити за рахунок банків. Для використання нагромаджень він подав таку програму: 1) пляново й активно збільшувати позички; 2) організувати промислове будівництво, фінансуючи його безпосередньо або в'язано; 3) пляново фінансувати громадські акції (такою був закуп „Діброви" в Дітройті, европейське турне Капелі Бандуристів тощо); 4) Клюби покупців, які досить сильно поширені в Америці і подекуди спонзорують навіть власні кредитівки. У зв'язку з тим доповідач розгорнув свій плян фінансового порозуміння наших кредитівок Америки й Канади.

Після дискусії, в якій забирали голос пп. Артимович, Білоус, Плешкевич, Раковський, Шкудор, Денисюк, Крохмалюк, Пушкар і Шепарович вирішено: 1) створити Комісію Фінансового Порозуміння у складі: Мілянич, Артимович, Раковський; 2) підготовити ґрунт для спільної конференції всіх українських кредитівок Америки й Канади (обов'язок ТУК-а) і 3) взяти участь у спільній конференції ТУК-а з українськими щадничо - позичковими асоціяціями.

Останньою точкою нарад було видання „Історії Українського Кооперативного Руху" і його фінансування. Інж. Раковський заявив, що в окремих розмовах під час цієї Конференції з редактором „Історії" д-р І. Витановичем погоджено кошторис, який замикається загальною сумою 12,000 долярів. З того на редакційні й авторські видатки передбачено 3,000, на друк 7,000 і на різне 2,000. Доповідач подав плян фінансування, в якому обтяжено всі наші кооперативи Північної Америки відповідно до їх оборотових фондів. Ред. І. Витанович розгорнув свій плян писання і редагування книги, збирання матеріялів, співробітництва, тощо. В дискусії інж. Р. Крохмалюк запропонував еластичне обтяження коштами поодиноких кредитівок відповідно до зміни їх оборотів на протязі 3-ох років. Створено „Видавничу Комісію Історії Українського Кооперативного Руху", до якої ввійшли: д-р Пушкар — голова, інж. Артимович — заступник голови і зв'язковий, І. Витанович — редактор, інж. В .Несторович — дорадник ред., інж. І. Раковський — фінан., і ред .М. Денисюк — дорадник видав. Речинець появи книги наміччено: до 1-го липня 1961 р.

Дводенну Конференцію закрив радник І. Шепарович. Він підкреслив її досягнення і зазначив, що договорення під час неї можуть заважити на житті нашої спільноти. Інж. Мілянич висловив бажання, щоб з обміну думок витягнути правильні висновки. Це дасть ті успіхи, до яких змірясмо.

В. Несторович

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Авторський концерт М. Фоменка в Торонті

17-го травня громадянство міста Торонто мало змогу бути на авторськім концерті Миколи Фоменка.

Успіх концерту спричинений різноманітністю самої творчости автора (програма складалася з оперових уривків, романсів, дуетів, аранжованих народних пісень, інструментальної музики для скрипки та фортепіяна тощо), і добре підібраним складом виконавців (відома камерна співачка Ізабела Орловська, колишній соліст Львівської Опери Лев Рейнарович, колишній концертмайстер Львівської Опери Володимир Цісик, молода торонтська піяністка Оксана Бризгун - Соколик). Обставини це дозволили показати творчість Миколи Фоменка в великих формах (він є автором 2-ох симфоній, 3-ох сюїт для симфонічної оркестри та інше) тому центр уваги перенісся на малі форми його доробку, до численних його вокальних творів.

Мистецький успіх концерту М. Фоменка криється в його гармонійно ритмічній, завжди відсвіженій музичній мові. Це відсвіження знаходить вияв у романтичній стилістиці, а коли цей стиль ще був представлений на концерті в барвистих посднаннях геройчного і ліричного, яке щедро відтворили виконавці, то це і дало успіх.

Коли в інструментальних творах геройчність фортепіянового прелюду (О. Бризгун-Соколик) межується з ліричною сюїтою „З далекого неповторного" (В. Цісик), то це ще більше різко у вокальних творах, де лірика вокальної творчости автора персоніфікована найбільше Ізабеллою Орловською, Сопрано співачки вільне на всіх реґістрах, добре володіє „pianissimo" та „mezzovoce", чітка дикція і орґінальне власне тлумачення твору. З програми чи не найяскравішим моментом був романс „Ой, у полі" (слова Я. Славутича), та „Весняний день" (слова М. Пригари). З оперових уривків вершиною виконання співачки лишається аріозо Тетянки з опери „Івасик Телесик", виконаний поза програмою. Героїчні моменти в концерті найбільше пов'язані з участю Лева Рейнаровича. Його сильний баритон драматичного офарблення знайшов найбільшу співзвучність в романсі „Ой, чого ти Дніпре" (слова невідомого автора), в майстерній обрібці народної пісні „Ой, ні цвіти", та в новоствореній „Пісні запорожця". З ансамблевих точок обох вокалістів найкраще прозвучали в дуеті Марусі і Софрона з опери „Маруся Богуславка".

Щодо інструменталістів, то геройчний прелюд Ґіс-моль цікаво інтерпретувала здібна піяністка Оксана Бризгун-Соколик, а ліричну прозорість мелодійного малюнку „Метелик" і „Колискова" („З далекого, неповторного дитинства") з чудовим почуттям смаку вирізьбив знаний майстер Володимир Цісик.

М. Фоменко, як акомпаніятор — це половина мистецького успіху його концерту. Як авторський концерт сприйняла авдиторія, це виявилося пізніше на короткій вечірці після концерту. Заслуженого майстра вітали голова ініціятивного комітету концерту пані М. Горбань, актор М. Таґаї, д-р С. Росоха від НТШ та КУК-н, інж. І. Янішевський, співучасники концерту Л. Рейнарович, та О. Соколик. Концерт спричинився до яскравого вияву музичної єдности мистця і слухачів. В цьому велику ролю відограла керівник фортепіянової студії Оксана Бризгун - Соколик, що була ініціятором концерту у співпраці з комітетом родичів учениць і учнів своєї студії.

Милим явищем була велика кількість молоді на концерті.

В. Р.

Самостійний концерт Ірини Кондра — абсольвентки УМІ

31-го травня у Филаделфії відбувся дипломний концерт Ірини Кондра. Вона була одною з перших, що одержала звання визначної студентки УМІ, міцно тримала це знання на протязі своїх студій, а закінчуючи Інститут отримала диплом з оцінкою „визначно".

Стиль праці цієї незвичайно пильної учениці уможливив завершення студій в українській музичній школі виконанням великої та складної самостійної концертової програми з творів Бетговена, Шопена, Брамса, Ліста, Ревуцького Н. Нижанківського, Дебюсі Прокоф'єва та, на біс, Рахманінова і Мек Давла.

Програма — глибоко змістовна, різноманітна стилями, багата різнородними настроями та нюансами. Особливого відзначення варте в програмі виконання дебютанткою монументальної сонати Бетговена (оп. 10, ч. 3), скерца Шопена (ціс-моль, оп. 39), технічні трудноші якого, як кажуть, і самому Шопенові не легко було опанувати, та токкати Прокоф'єва, зразка віртуозної музики модерного стилю.

Панна Кондра виявила себе як тип людини музично та технічно обдарованої, але із власною індивідуальністю. Що б зрозуміти, в якій мірі молода піяністка володіє технікою свого інструменту, треба було вслухатись в її повнозвучний і рівний, сильний і ніжний тон, почути соковиті, чисті октави, чіткість, свобідність в пасажах, пізнати її загальне уміння здобувати технічно - кольористі ефекти типові для фортепіянового звучання.

Умілим, стилевим фразуванням молода артистка в Лярґо Бетговена творила нібн рельєфний образ строгої клясичної архітектури, досягала чудового контрасту гострим, бетговенським сфорцандо на загальному ліричному тлі Менуета, говорила виразним речитативом в Рондо, з темпераментом виконувала етюд Шопена (ціс-оль оп. 25) та відтворювала багато лірики в Дебюсі й Нижанківського.

По першому відділі концерту директор УМІ та вчитель дебютантки, Роман Савицький вручив абсольвентці диплом. У короткому, теплому слові професор пригадав, як Ірина, одна з найкращих його учениць при першій же зустрічі справила на нього враження розумної, цікавої та здібної дівчини, про солідність її в багаторічній праці (ні одної пропощуної лекції!), про успіхи на лекціях, що будили ентезіязм до дальшої науки, про розвиток щоразу глибшого розуміння музики, та про те, як нарешті вирину ла у Ірини думка стати концертовою піяністкою.

Перед початком другого відділу концертантка висловила подяку вчителеві, зазначивши про свій намір зберегти в пам'яті вказівки вчителя та користуватись ними в дальшій своїй праці над собою та скромно, але урочисто сповістила про своє бажання служити українській музиці.

На уквітчаній сцені була молода людина, що здобула освіту в українській музичній школі на чужині, і душа якої лишилась відкритою для нашої національної музики.

Це зворулива сцена, як і цілий концерт, минув в атмосфері симпатії публіки до виконавця, в атмосфері признання та ентузіязму.

Дебют відбувся. Перший крок на естраді зроблений. Дальший ріст початкуючої піяністки, набуття витривалости, „знайдення себе" — в дальших виступах в дальшій наполегливій праці.

Юрій Оранський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Боффалівці вшанували пам'ять С. Петлюри та Дж. Ф. Доллеса

31-го травня Бофалівська українська православна громада з ініціятиви настоятеля св. Троїцької церкви о. прот. Івана Крестюка, прослухала спільну Панахиду за бл. пам'яти Головного Отамана С. Петлюру та державного секретаря ЗДА Дж. Ф. Доллеса.

Після Панахиди відбулась академія присвячена пам'яті С Петлюри. Прекрасну доповідь про організацію українського війська та про ролю в тій організації незабутніх діячів нашого Відродження Симона Петлюри, Євгена Коновальця та Тараса Шухевича виголосив, прибувши з Канади на запрошення Боффалівського ОбВУА, генерал Садевський. Сцена в залі православної церкви була прикрашена портретом С. Петлюри, поуч якого лежала, знята з нього в день трагічної смерти, гіпсова маска Головного Отамана, що тепер перебуває на схованці в українському військово - історичному музеї в Торонто. Імпрезу доповнили декляматорки, учениці школи українознавства, панни Аля Ткачук та Тамара Куява, прочитавши поезії: проф. Лисянського „Квітка на могилу С. Петлюри" та „Отаман наш поліг" — О. Кобця. Струнна оркестра місцевого Відділу ОДУМ програла кілька історичних українських пісень а хор української паволславної церкви, на закінчення, проспівав національний гимн. Учасників академії було дуже багато.

О. К.

Шкільні відзначення Романа Рудницького

Відомий 16-літній американсько - український піяніст-віртуоз Роман Рудницький здобуває неабиякі успіхи також не в музичній ділянці, але як рядовий учень своєї публічної школи в Томс Ривері. Ню Джерзі, в якій він тепер закінчив одинадцяту клясу, себто „джуніор" в Гай Скулі. І так перед двома тижнями його вибрали членом „Нешенел Гонор Сосасті", загально - американська почесна організація, до якої учительський збір середніх шкіл вибирає щорічно тільки декількох студентів на підставі їх шкільних оцінок, характеру, громадського виробленння і керівничо - провідницьких здібностей. А на днях повідомлено Романа Рудницького, що він вибаний одним з дев'яти делеґатів своєї школи до т. зв. „Бойс Стейт" — однотижневий з'їзд представників всіх середніх шкіл стейту в Ню Джерзі в університеті Ратґерс, в Ню Бронсвіку, де впродовж однотижневого побуту присутні делеґати творять дві політичні партії — на зразок демократичної і республіканської — і в щоденних лекціях і дискусіях вивчають політичний устрій американської держави і практично засоби керувати міською, стейтовою і державною владою, вибираючи між собою всіх урядників, губернатора, тощо. Цьогорічний з'їзд „Бойс Стейт" відбувся між 21-им і 28-им червня.

Н. Н.

Літні Курси Українознавства в Міннесоті

Управа Українсько — американської Відпочинкової Оселі в Куп Лейку ухвалила відбути літні курси для українських дітей і молоді, від 8 до 18 літ життя. Перші курси в таборі переводила пані Євгенія Коцюба, дружина відомого місцевого українського діяча п. Степана Коцюби пару літ тому. Цього року перевести курси згодився п. Ф. Луців, учитель американських шкіл при допомозі місцевих сил та українського патріотичного жіноцтва. Цьогорічні курси заповідаються бути цікавими. До програми навчання входять: українська мова, історія, географія України, література й мистецтво. Діти матимуть спортові гри, різні розваги, очищене від комарів озеро, свіже лісове повітря з демонстрацією цікавих кінофільмів під управою голови Оселі п. А. Амерслава; буде також і телевізія, приміщена в окремому павільйоні Оселі.

Тижнева олата приступна, — бо лише 12 долярів. Для родичів з більшим числом дітей або без фінансових засобів буде відповідна знижка. Йде про те, щоб згуртувати всю нашу молодь без різниці, до якої церкви вона ходить, та без різниці, як добре вона знає українську мову, бо спеціяльну увагу звернеться на тих, що не говорять по-українськи.

Федір Луців

БУДІВЕЛЬНИЙ ПРОМИСЛ ЗДОБУВАЄ В ЦЬОМУ РОЦІ НОВІ РЕКОРДИ

Ню Йорк. — Публікація „Мек Ґрогіл" стверджує, що будівельний промисл в першій половині цього року здобув новий рекорд, бо видатки на нові будівлі й контракти в перших 26-ох тижнях цього року винесли 10,3 більйона долярів, це значить, що були на 7% більші в порівнянні з тим самим часом минулого року. Одночасно стверджується, що збільшення видатків на будівлі було в приватному секторі, де на них видано 5 більйонів долярів, бо на державні й стейтові будинки видано цього року менше грошей, як минулого року.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ у США

з глибоким жалем повідомляє Українське Громадянство, що дня 26-го червня 1959 р. нагло помер, на 59-му році свого життя,

†

сл. п. інж. Іван ШПАКІВСЬКИЙ

старшина Армії УНР та член Головної Управи УНДС в США.

Похорон Його відбувся 29-го червня ц. р., на українському кладовищі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Головна Управа УНДС

Успіхи талановитого і працьовитого молодого українця

Іларйон Мельник

Цього хлопчину я знаю ще відтоді, коли його мати возила у візочку в парку коло св. Юра у Львові. А пізніше на скитальщині в місті Реґенсбурзі він бігав зі мною по піску над берегом Дунаю та ясними від радости очима дивився, коли мені на блискуче маниЛо скочила щука й ми вдвох з цим малим Лярком тягнули рибу до берега.

Сьогодні він 16-літній молодець, учень 12 кляси каледжу в Торонті, в Канаді; один із перших у науці й поведінці. Крім взірцевої пильности в науці, Лярко Мельник від 1950 року вчиться гри на піяні в музичній школі проф. Оксани Бризгун-Соколик. Першим його осягом була перша нагорода в дуеті й 2-го в сольо на Українськім Музичнім Фестивалю в Торонто в 1952 р. Далі на Канадійській Національній Виставі здобуває 3-тю нагороду в 1954 році і таку саму на Ківаніс Фестивалі. На цьогорічнім Ківаніс Фестивалі здобуває 1-шу нагороду та стипендію в катеґорії „Соната Гайдна і Моцарта для хлопців 18 літ і нижче". А треба знати, що Відділ фортепіяну на Ківаніс Фестивалю мав лише 18 стипендій і вони були надані тільки першунам у цих змаганнях.

Окремо в музичній школі проф. Ковалева вчиться Лярко Мельник гри на скрипці та вдома бере лекції гри на акордеоні. Він учиться теж і систематично з гарним успіхом робить іспити в Королівській Консерваторії в Торонто.

З присмністю занотовуємо цю вістку ще й тому, що не лише Лярко Мельник, але теж і сестричка його, 12-літня Таня, вчиться пильно гри на піяні та в музичній Королівській Консерваторії; — причому їх батько, відомий до війни — як організатор і директор першої української пекарні „Золотий Колос" при Янівській вулиці у Львові, Іван Мельник від першого дня свого побуту в Канаді забезпечив усю свою рідню в 418 Відділі Українського Народного Союзу та дбайливо виконує функції секретаря цього Відділу по нинішній день..

Молодому піяністові, Ляркові Мельникові бажаємо якнайкращих дальших успіхів.

Ю. Т.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Товариства Приятелів Капелі Бандуристів-
Від 1 січня 1957 по 31 грудня 1958 р. в амер. долярах.

ПРИБУТКИ:			
З попереднього року		2,215.26	
Вплати пожертв — безпосередньо	27,746.66		
Збірка на концертах в ЗДА і Канаді	5,733.93		
Збірка в Европі	2,011.41	34,912.00	
Продаж фот і значків Капелі	2,738.57		
Продаж фот на концертах в ЗДА	2,778.27		
Продаж фот в Европі	347.35	5,864.19	
Прихід з концертів в ЗДА і Канаді	40,037.73		
Прихід з концертів в Европі	35,887.02	75,924.75	
Разом			118,916.20
Позики і зобов'язання			66,300.00
Всього прибутків . . .			185,216.79
ВИТРАТИ:			
Загальна адміністрація	3,679.35		
Відсотки	1,437.53		
Різне	659.50	5,776.38	
Кошти збірки		7,898.68	13,675.06
Тура в Америці			
Організація і адміністрація	3,609.77		
Реклама	3,735.48		
Утримання Капелі	19,153.90		
Готелі	2,887.86		
Концертові залі	4,450.00		
Транспорт	5,398.30		
Костюми (амортизація)	564.31		39,796.62
Тура в Европі			
Організація, убезпечення, адміністрація	21,741.51		
Відчислення на продукцію фільму	10,000.00	11,741.51	
Утримання Капелі „Орлика"		36,527.90	
Транспорт до Европи і назад		23,198.89	
Транспорт в Европі		5,249.26	
Реклама		10,668.15	
Концертові залі		6,761.00	
Готелі		8,382.00	
Костюми (амортизація)		1,128.62	103,657.33
Всього видатків			157,129.01
Фінансова надвижка (акт.) . .			28,087.78
Позики і зобов'язання (пас.) . .			66,300.59
Господарський недобір . . .			38,212.81

За Управу Товариства Приятелів Капелі Бандуристів:

Інж. А. М. Мілянич, екзек. гол. Управи; **Петро Гончаренко**, адмін. кер. тури; **Іван Коцур**, скарбник.

БІЛЯНС

Товариства Приятелів Капелі Бандуристів
на день 31 грудня 1958 р.

АКТИВ:			
Банки			
Самопоміч, Дітройт	146.40.		
Нешенел Бенк оф Дітройт	128.30	274.00	
Довжники			
Ельот Трейвель Сервіс	4,367.91		
УКК — Централя	1,000.00		
Гастон Арсн — імпресаріо	1,482.10		
Різні	1,320.05	8,170.06	
Костюми	3,950.14		
Фільм	15,692.88	19,643.02	
Разом активи			28,087.78
ПАСИВ:			
Вірителі			
Позики	50,400.78		
Доставці і інші	6,897.71		
Капеляни і „Орлик"	6,062.10		
Ван Вейк (імпресаріо)	2,940.00		
Разом пасив			66,300.59
Недобір			38,212.81

ВПЛАТИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

на европейське турне Капелі Бандуристів.

Америка	20,887.11 — 59%
Канада	12,013.48 — 35%
Европа	2,011.41 — 6%
Разом . . .	34,912.00 —100%

В тім: Збірка на концертах Капелі

в Америці	3,459.19	
в Канаді	2,274.74	5,733.93

Організації вплатили від себе і зі збірок:

Америка	145 організацій	7,397.97	
Канада	47 „	1,584.61	
Европа	7 „	2,011.41	10,993.99-32%
Індивідуальні збирачі			9,095.56-26%
Безпосередньо надіслано			14,822.54-42%
Разом			34,912.00-100%

КОМЕНТАР

до фінансового звіту Товариства Приятелів.

Т-во Приятелів Капелі Бандуристів уважає своїм обов'язком подати цей звіт до загального відома, щоб ВШ Жертводавцям на фонд першого турне Капелі Бандуристів дати повний образ прибутків та витрат.

Сам фінансовий звіт не потребує більших пояснень. В ньому доводиться тільки звернути увагу на невспівмірність відношення між недобором, а конкретними успіхами того першого пропагандивного турне Капелі. Хто слідкував за цілістю турне, його підготовкою і небуденним тріюмфом, той і визнає, що сума довгу є незначною в порівнянні з моральним успіхом, який однаково належиться тим, що їздили, як і тим, що не жаліли своєї пожертви на всеукраїнську дію. Успіхи Капелі і „Орлика" перевищили наші спільні сподівання.

Доводиться також відмітити, що дефіциту може і не було б взагалі, коли б Капеля давала більше концертів в одному місті, а не тільки по одному для ширення імени в можливо найбільше місцевостях, коли не було б включено в турне групи „Орлика" (18 осіб) та при меншому складі Капелі. Треба мати на увазі, що трупа складалася із 50-ти осіб!

Реасумуючи осягнуті позитиви на основі звітів европейської преси і в меншому розмірі української, відмічаємо:

1. Поїздка Капелі заактивізувала само поняття України.

2. Капеля запрезентувала Україну із найкращої сторони і навіть наші противники мусіли це визнати та з тим осягом погодитися.

3. Европейська преса, коментуючи мистецькі виступи Капелі, дуже часто уважала за потрібне інформувати своїх читачів про цілість положення і історію українського народу.

4. Світова преса в більшості відділяла Україну та її культуру від Росії і московської культури, а це найкращий доказ всеукраїнської дії за кордонами України.

5. Поїздка Капелі заактивізувала велике число українців, які одержали новий поштовх сили на своєму життєвому шляху, з чого безпосередньо користають усі інші українські установи та організації.

6. Поїздки Капелі є для нашої молоді найкращим зіллям любови до нашого народу і дають їй найкращу душевну поживу на дальші роки життя і праці для свого народу.

7. Документальний фільм про поїздку Капелі Бандуристів оглянуло протягом двох місяців 15,000 глядачів. Весь дохід із висвітлювання того фільму призначений на покриття дефіциту, а пожертви щасливих і задоволених глядачів мають створити фінансову базу для слідуючих поїздок Капелі Бандуристів по країнах вільного світу.

В тих обставинах Товариство Приятелів Капелі надіється, що заплянована сума збірки в висоті 100 тисяч долярів, потрібних для переводу Капелі на шлях постійного концертування в найближчому часі буде осягнутою, оскільки 1/3 тої суми була зложеною тоді, коли багато не вірило в можливість висилки і сумнівалися в успіхи нашої Капелі. Висновок із дотеперішньої праці і успіхів є. Було б нерозумно, щоб не використати цей вклад гроша на дальші тури, які не будуть вже потребувати таких високих адміністраційних витрат. Наша Капеля мусить при всіх обставинах виконувати найбільш почесну функцію — бути живим і успішним культурним амбасадором нашої України!

ВЕРХОВНИЙ СОВЄТ УССР

(Закінчення зі стор. 2)

член ЦК КПУ; Комісія Освіти і Культури — Юрій Шевель, секретар Київського міськкому, член ЦК КПУ; Комісія Охорони Здоров'я та Соціяльного Забезпечення — Микола Суркін, секретар Кримського обкому, член ЦК КПУ; Комісія Торгівлі і Громадського харчування — Ольга Іващенко, секретар ЦК КПУ, депутат Верховного Совєту СССР.

Тут так само всі комісії очолені видатними партійцями, які або посідають відповідальні пости в апараті ЦК КПУ, або є членами ЦК КПУ.

Президія Верховного Совєту, власне законодавчий орган УССР (бо сесії Верховного Совєту лише затверджують „укази" Президії) складається з 10 осіб. На голову Президії обрано Дем'яна Коротченка, на заступників — ген.-майора Сидора Ковпака, Дмитра Пісничевського, а постійним секретарем Андрія Зленка. З цих осіб фактично ані Ковпак, ані Пісничевський, ані навіть Олександер Корнійчук ролі не грають, хібащо виступають на прийняттях та парадах. Увесь тягар роботи лежить на двох особах: на Коротченкові і на Зленкові. Коротченко є чимсь вроді голови держави УССР, бо він разом з секретарем Президії Андрієм Зленком видає „укази", закони, розпорядження, як також нагороджує почесними званнями і грамотами. Це він так само передає ордени Леніна нагородженим комуністам. Президія є постійно діючим законодавчим органом УССР поміж сесіями Верховного Совєту.

З так званим урядом УССР справи стоять дуже примітивно. Його голова — голосно кажучи прем'єр-міністер — Никифор Кальченко без коментарів склав димісію свого уряду, і йому зразу ж доручили укласти список „нового" уряду. Це було дуже легке завдання, бо ж цей список у нього вже був в кишені, Адже Никифор Кальченко — одночасно член Президії ЦК КПУ. Кальченко відчитав лише цей список, ті самі особи, що були в уряді і раніше, увійшли в склад уряду, а депутатам лишилося затвердити список.

Як бачимо, церемоніял дуже простий. А крім того ніякої міжпартійної боротьби за портфелі чи пости, ніякої підготови, ніяких міжпартійних нарад чи умов, ніяких урядових криз.

Для чого скликано Верховний Совєт?

Верховний Совєт скликано лише для затвердження реформи у шкільному навчанні, яка була вирішена на XXI партійному з'їзді в Москві кілька місяців тому, згідно з тезами, виголошеними Нікітою Хрущовим. Інші питання поставлені на порядку денному сесії, як от затвердження кількох „указів" уряду — це ніби біжучі справи другорядного значення. Наголос був зроблений власне на справі шкільної реформи. Три доповідачі виступали в цьому питанні: Білодід — міністер освіти, Іщенко — завідувач управлінням трудових резервів і Єфименко — заступник міністра високої освіти. Всі вони говорили про корисність шкільної реформи.

З огляду на те, що про цю реформу читачі вже знають, спинимося лише на одній деталі. Це — питання мови навчання. Новий закон передбачає, що батьки мають вибирати мову, якою мають вчитися їхні діти, себто російську чи українську. В цьому законі закладено суттєву політику партії, яка має на меті денаціоналізувати місцеве населення і русифікувати дітей з самого малку. Партія дуже добре усвідомлює, що батьки, особливо непартійці, побояться виявити себе „націоналістами", вибираючи українську мову мовою навчання. Це ж була постійна і безперервна політика совєтського режиму, спрямована на витворення „совєтської людини". Але, після закінчення війни і особливо після смерти Сталіна, ця політика зустрічає на Україні глуху і рішучу опозицію, навіть в колах партійців українського походження. Ця опозиційна лінія особливо помітна у письменницьких колах і серед навчального складу вчителів. Останні зміни в керівництві Спілки Письменників України, як також в редакціях літературних журналів та газет, дозволяють думати, що традиційна русифікаційна політика партії не буде такою легкою для переведення.

Крім того маємо в цій справі історичний приклад з життя українського народу. Ми думаємо про часи Скрипника, *Волобуєва, Любченка.* Хоч ці люди заплатили і своєю кар'єрою і своїм життям за свою опозицію проти русифікації, одначе сліди їхніх зусиль зосталися ще після їх знищення. Другий приклад дає п. Михайло Добрянський в одній із своїх статтей в „Радіо-Свобода". Він наводить аналогію між хрущовським законом про мову в школах і законом Грабського з 1932 року в Галичині. Психологічне підложжя закону Грабського ідентичне з хрущовським. Але чи вдалося Грабському в ті часи задушити розвиток української ідеї на Західніх землях? Ні. Навпаки. Цей закон став трампліном для дальшої конденсації зусиль українського народу вбік зовсім протилежний, ніж того хотілося Грабському.

Вернімося до Верховного Совєту 5-го скликання. Апробувавши нову шкільну реформу, затвердивши кілька виданих перед тим указів президії та затвердивши старий склад уряду УССР — члени Верховного Совєту роз'їхалися. Сесія тривала яких два-три дні. Скличе її поновно партія тоді, коли треба буде затверджувати якісь нові реформи, які заздалегідь приготує у кабінетному затишку ЦК КПСС у Москві.

СТУДІЙНА (КАЛЕДЖОВА) ГРАМОТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ ВИСОКІ СТУДІЇ, А З НИМИ КРАЩЕ І БАГАТШЕ ЖИТТЯ! НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ ЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ВАШИХ ДІТЕЙ! НЕХАЙ ВОНИ СТАНУТЬ ЮВІЛЕЙНИМИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Посмертні Згадки

Іван ТКАЧ, довголітній член 117 Відділу УНСоюзу, Тва „Запорозька Січ" в Ню Йорку, упокоївся в Бозі дня 24-го червня 1959 р., на 71-му році життя. Покійний походив із Бачева, пов. Перемишляни, Зах. Україна. Зараз по приїзді до ЗДА вступив до УНСоюзу, бо ще в 1913 році. Полишив у смутку дружину Катерину, брата і сина тут, та 2 братів на Україні. Похорон відбувся 27-го червня 1959 р., з пох. заведення П. Яреми та укр. кат. церкви св. Юрія в Ню Йорку. — В. Н. П.!

В. Калина, секр.

Панько КІНДРАТ, довголітній член Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., помер, по довгій та тяжкій недузі, дня 21-го червня 1959 р. Покійний походив зі села Кутузів, Україна. До ЗДА прибув 1911 р. Був членом УНДому та парохії св. І. Хрестителя. Полишив у смутку дружину Анну, 4 синів, Гаррі, Миколу, Михайла, Вілляма та 2 доньки, Марію й Гелен. Похорон відбувся 25-го червня, з пох. заведення до греко-кат. церкви св. І. Хрестителя, а опісля на парохіяльний цвинтар, при участі Родини, Членів Т-ва й Знайомих. — В. Н. П.!

Управа

Леон МАРТІНЧУК, член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349 УНСоюзу в Менвіл, Н. Дж., помер 15-го червня 1959 р. Похорон відбувся з православної церкви під пров. о. Адамцьо, 18-го червня 1959 р., при великій участи народу, на цвинтар в Менвіл. Покійний залишив у смутку Дружину, Друзів та Знайомих. Покійний народився в 1895 р. в Києві. До ЗДА прибув 1914 р. і від того часу перебував у Менвіл. Н. Дж. За час свого побуту в Америці, завжди був активним на суспільному полі, а 1926 р. був одним із перших членів Відд. 349 УНС, та від тоді був кількакратно вибираний до Управи того ж Відділу. В. Н. П.!

І. Мідь, секр.

РОЗШУКИ

ДАНИЛЬЧЕНКО, Київ — Марковці, розшукує Рідних та Знайомих. Писати:
John SAFONOW
61 Ford Avenue
Milltown, N. J.

Сестри з Краю пошукують свого рідного брата, СЕМЕНА ШМІГЕЛЬ, родом села Камінки, пов. Скалат, Зах. Україна, який виїхав до Америки 1906 року молодим хлопцем. Хто з краянів, або людей доброї волі знав би про згадану особу, або він сам, проситься писати на адресу братанича Василя Саюк, за що сестри будуть дуже вдячні:
Wasyl SAYUK
159 West 16th Street
Northampton, Pa.

Луць КУЦМИДА, син Миколи, з с. Насічне, пов. Лісько, Зах. Україна, пошукує свою сестру ХРИСТИНУ. Хто знав би про неї, або вона сама, проситься ласкаво писати на адресу:
Wasyl KUCMYDA
616 Highland Avenue
Benton Harbor, Michigan, USA
Заграничні часописи проситься про передрук цього оголошення.

ТАРЗАН, ч. 4,283. Дуже потребує спочинку.

LASSA SHIVERED. "WHAT AN UNBELIEVABLE PERSON, TO KILL EL ADREA, AND THAT CRY!" TARZAN SMILED REASSURINGLY, "I'M SORRY TO HAVE FRIGHTENED YOU---"

"NOW YOU MUST SLEEP UNTIL MORNING; IT'S BEEN A LONG ORDEAL." THE GIRL SLOWLY RELAXED AND OBEYED.

BUT TARZAN WAS FAR FROM OPTIMISTIC, FOR THEY WERE COMPLETELY EXPOSED TO THE DESERT, WITH NO MOUNTS AND NO SUPPLIES...

Лесса задрижала. Яка неймовірна особа, що вбила ель адрея, і цей крик! Тарзан заспокоюючє засміявся. — Вибачте, що вас настрашив...

— Тепер мусите спати аж до ранку. Це було довге випробування. Дівчина послушно, повільно відпочивала.

Але Тарзан зовсім не був таким оптимістом, бо вони вповні самі на пустині, без коней і постачання...